Euroopa Parlament
2019-2024

Istungidokument

B9-0341/2021

7.6.2021

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 132 lõikele 2

inimõiguste ja poliitilise olukorra kohta Kuubas
(2021/2745(RSP))

Leopoldo López Gil, Michael Gahler, Isabel Wiseler-Lima, Gabriel Mato, Antonio López-Istúriz White
fraktsiooni PPE nimel

B9-0341/2021

Euroopa Parlamendi resolutsioon inimõiguste ja poliitilise olukorra kohta Kuubas (2021/2745(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Kuuba kohta, eelkõige 15. novembri 2018. aasta resolutsiooni inimõiguste olukorra kohta Kuubas[1], 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni Kuuba ja José Daniel Ferreri juhtumi kohta[2] ja 5. juuli 2017. aasta resolutsiooni, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kuuba Vabariigi vahelise poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu[3] Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta,

– võttes arvesse Euroopa Liidu ja Kuuba vahelist poliitilise dialoogi ja koostöö lepingut, mis allkirjastati 2016. aasta detsembris ja mida kohaldatakse ajutiselt alates 1. novembrist 2017[4],

– võttes arvesse Kesk-Ameerika riikidega suhtlemiseks loodud delegatsiooni 11. detsembril 2020 toimunud kuulamist Kuuba teemal,

– võttes arvesse ELi ja Kuuba ühisnõukogu liikmete mitteametlikku videokonverentsi, mis toimus 20. jaanuaril 2021[5],

– võttes arvesse 26. veebruaril 2021 poliitilise dialoogi ja koostöölepingu raames toimunud kolmandat ametlikku inimõigustealast dialoogi[6],

– võttes arvesse Kuuba inimõiguste olukorra üldist korrapärast läbivaatamist, mille ÜRO Inimõiguste Nõukogu korraldas 2018. aasta mais,

– võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti (ICCPR) ning muid rahvusvahelisi inimõigusi käsitlevaid lepinguid ja vahendeid,

– võttes arvesse Ameerika Inimõiguste Komisjoni (IACHR) 2020. aasta aruannet,

– võttes arvesse IACHRi 179. istungjärgu avalikke kuulamisi,

– võttes arvesse IACHRi resolutsioone 7/2021, 14/2021 ja 24/2021,

– võttes arvesse piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastast konventsiooni, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 10. detsembril 1984. aastal ja millega Kuuba on ühinenud,

---

[1] ELT C 363, 28.10.2020, lk 70.
[2] Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0073.
[3] ELT C 334, 19.9.2018, lk 99.
[4] ELT L 337I, 13.12. 2016, lk 3.
[5] ELi ja Kuuba ühisnõukogu, 20. jaanuar 2021
[6] Human Rights Dialogue under the PDCA of 26 February 2021

– võttes arvesse ELi suuniseid inimõiguste kaitsjate kohta,

– võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni, millele Kuuba on alla kirjutanud,

– võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,

A. arvestades, et 5. juulil 2017 andis Euroopa Parlament poliitilise dialoogi ja koostöö lepingule oma nõusoleku; arvestades, et koos nõusolekuga poliitilise dialoogi ja koostöö lepingule võttis Euroopa Parlament vastu resolutsiooni, milles nõutakse, et EL kinnitaks parlamendi seisukohti demokraatia, universaalsete inimõiguste ja põhivabaduste, nagu sõna-, kogunemis- ja poliitilise ühinemise vabaduse ning teabevabaduse kohta kõigis selle vormides; arvestades, et poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu mõlemad pooled kinnitasid uuesti, et austavad universaalseid inimõigusi, nagu need on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsioonis ja muudes asjaomastes rahvusvahelistes inimõigusi käsitlevates õigusaktides; arvestades, et poliitilise dialoogi ja koostöö leping sisaldab nn inimõiguste klauslit, mis on ELi rahvusvaheliste lepingute tavapärane oluline osa ning võimaldab inimõigusi käsitlevate sätete rikkumise korral poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu peatada;

B. arvestades, et inimõigused, vabadus ning inimeste väärikus ja heaolu on kõige paremini esindatud ja kaitstud demokraatias, mis tähendab muu hulgas võimu vahetumist, vabasid ja õiglasi valimisi ning poliitilise pluralismi austamist; arvestades, et hiljuti heaks kiidetud Kuuba põhiseaduse artiklis 5 rõhutatakse, et Kuuba Kommunistlik Partei kehastab kõrgeimat riigivõimu, ning seda kinnitavad artiklid 4 ja 229, kus toonitatakse, et sotsialism on pöördumatu süsteem; arvestades, et alates Kuuba uue põhiseaduse heakskiitmisest 10. aprillil 2019 ning sellest ajast kuni aprillini 2021 on vastu võetud 1946 õigusnormi, mis kahjustavad inimõigusi ja põhivabadusi;

C. arvestades, et alates poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu jõustumisest peaaegu neli aastat tagasi ei ole Kuubal tehtud konkreetseid edusamme seoses lepingu üldpõhimõtete ja -eesmärkidega; arvestades, et selle asemel on Kuuba režiimi repressioonid ja inimõiguste rikkumised veelgi hoogustunud; arvestades, et alates poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu jõustumisest ei ole toimunud ühtegi sisulist muutust seoses inimõiguste ja põhivabaduste olukorra parandamisega saarel ega Kuuba kodanike majanduslike ja sotsiaalsete tingimuste parandamisega; arvestades, et kogu Kuuba ühiskonna olukord on pidevalt halvenenud ning see on põhjustanud uue vastupanu ja rahumeelsete meeleavalduste laine, milles osaleb märkimisväärne osa Kuuba ühiskonnast ning mida Kuuba võimud ja repressiivstruktuurid on jõhkralt maha surunud;

D. arvestades, et aprill on seni olnud 2021. aasta kõige repressiivsem kuu, mil Kuuba inimõiguste vaatluskeskus (OCDH) dokumenteeris rohkem kui 1018 repressiivakti inimõiguste aktivistide ja sõltumatute ajakirjanike vastu, kusjuures 206 korral oli tegu meelevaldse kinnipidamisega ja 13 juhtumit olid seotud tõsise vägivallaga; arvestades, et Kuuba ametivõimud tungisid ebaseaduslikult sõltumatu kunstniku ja San Isidro liikumise koordinaatori Luis Manuel Otero Alcántara majja ning pidasid teda mitu tundi meelevaldselt ja süüdistust esitamata kinni; arvestades, et organisatsiooni Prisoners Defenders andmetel on Kuubas praegu 150 poliitvangi; arvestades, et 2021. aasta märtsist maini registreeriti 31 uut juhtumit; arvestades, et viimase 12 kuu jooksul kuni 1. juunini 2021 oli selles nimekirjas 199 poliitvangistuse juhtumit Kuubal, neist 65 uut

juhtumit, mis on keskmiselt 5,4 uut poliitvangistuse juhtumit kuus; arvestades, et viimastel kuudel on suurenenud vanglates aset leidnud poliitvangide piinamisest ja väärkohtlemisest teatamiste arv;

E. arvestades, et Kuuba kriminaalkoodeks sisaldab selliseid sätteid nagu „ohuolukord“ ja „kuritegelikkusele eelnevad julgeolekumeetmed“, mille alusel hoitakse vanglas üle 8000 inimese, keda ei saa süüdistada kuritegudes, ning lisaks on 2500 inimest mõistetud sunnitööle;

F. arvestades, et Kuuba karistusseadustiku alusel karistatakse kõiki tsiviiltöötajaid, kes ei vii lõpule oma tööd meditsiinimissioonil või kes otsustavad Kuubale mitte tagasi pöörduda, kaheksa-aastase vanglakaristusega; arvestades, et Kuuba rahvusvahelise kaubanduse ja välisinvesteeringute ministeeriumi 2010. aasta resolutsiooniga nr 168 kehtestatakse kõigile välisriikides riigi või riigiettevõtete heaks töötavatele tsiviiltöötajatele, sealhulgas meditsiinitöötajatele põhjendamatud kohustused, mis rikuvad inimväärikust ning kõige põhilisemaid inimõigusi, mida tuleb tunnustada kõigi inimeste puhul; arvestades, et neid meditsiinimissioone võib pidada orjuse tänapäevaseks vormiks; arvestades, et Kuuba rikub Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioone nr 29 ja 105 sunniviisilise töö kohta; arvestades, et Kuuba rikub poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu artiklit 38;

G. arvestades, et IACHRi 2020. aasta aruandes juhitakse tähelepanu mitmele väidetavale rikkumisele ja inimõiguste rikkumisele, mida Kuuba riik on toime pannud oma tervishoiutöötajate vastu, kes on määratud töötama välismaal nn meditsiinilistel missioonidel; arvestades, et ÜRO inimõiguste ülemvoliniku avalduses (CUB 6/2019) Kuuba meditsiinimissioonide kohta rõhutati meditsiinitöötajate ebakindlaid ja ebainimlikke töötingimusi ning et avalduses esitatud väiteid toetasid Human Rights Watch ja 622 tunnistust;

H. arvestades, et Euroopa Parlament on kolmel korral andnud Sahharovi auhinna mõttevabaduse eest Kuuba aktivistidele: 2002. aastal sai auhinna Oswaldo Payá, 2005. aastal Daamid Valges ja 2010. aastal Guillermo Fariñas; arvestades, et Sahharovi auhinna võitjaid ja nende perekondi hirmutatakse ja kiusatakse süstemaatiliselt taga, neid takistatakse riigist lahkumast ning rahvusvahelistel ja Euroopa Parlamendi korraldatud üritustel osalemast;

I. arvestades, et Euroopa Parlament on Sahharovi auhinna laureaate, näiteks Berta Soleri, ja aktiviste, nagu Jose Daniel Ferrer, Luis Manuel Otero Alcántara ja Reinaldo Escobar, mitu korda oma üritustele kutsunud, viimati 11. detsembril 2020; arvestades, et Kuuba ametivõimud on järjekindlalt takistanud nende osalemist, sealhulgas ka 2020. aasta detsembris, vahistades meelevaldselt Berta Soleri ja Reinaldo Escobari ning piirates teiste osalejate internetiühendust; arvestades, et parlamendi Kesk-Ameerika riikidega suhtlemise delegatsiooni juht, väliskomisjoni esimees ja üks asepresidentidest kirjutasid alla ühisdeklaratsioonile, milles mõisteti hukka aktivistide ahistamine; arvestades, et ei Euroopa välisteenistus ega ELi delegatsioon Kuubal ei ole kordagi teinud avaldust nende kaitsmiseks ega näidanud üles mingit avalikku või eraviisilist toetust;

J. arvestades, et Euroopa välisteenistuse ja Kuuba režiimi vahel on selge või vähemalt vaikiv kokkulepe Kuuba režiimi võimalikke inimõiguste rikkumisi mitte avalikult

kritiseerida; arvestades, et ELi suursaadik Havannas Alberto Navarro allkirjastas Ameerika Ühendriikide presidendile adresseeritud kirja, milles palus muu hulgas tühistada USA embargo saarel ja mitte sekkuda Kuuba asjadesse; arvestades, et see samm ületab selgelt suursaadiku diplomaatilist mandaati ja näitab ELi Havanna saatkonna äärmiselt politiseeritud rolli; arvestades, et hr Navarro on avalikes sõnavõttudes kinnitanud, et Kuuba ei ole diktatuur;

K. arvestades, et 26. veebruaril 2021 toimus ELi ja Kuuba vahel kolmas ametlik inimõigustedialoog, mis, nagu ka eelmised dialoogid, jäi tulemusteta; arvestades, et poliitiline dialoog peab igal juhul hõlmama intensiivset otsest ja piiranguteta dialoogi sõltumatu kodanikuühiskonna ja kõigi opositsioonipoliitikutega, nagu on rõhutatud poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu artiklis 36; arvestades, et Kuuba režiim on võtnud mitmelt vabaühenduselt ja sõltumatult organisatsioonilt õiguse nendel inimõigustedialoogidel osaleda; arvestades, et Euroopa välisteenistus on režiimi vetod vaikimisi heaks kiitnud; arvestades, et dialoogi siht on saavutada selgeid tulemusi ja seda ei saa pidada eesmärgiks iseeneses;

L. arvestades, et Euroopa Parlament on mitu korda kutsunud Kuuba valitsuse diplomaatilisi esindajaid Kuubat puudutavatele kuulamistele ja üritustele; arvestades, et neid kutseid mitte ainult ei lükatud tagasi, vaid neile vastati kirjaga, mis oli täis Euroopa Parlamendi ja selle liikmete vastu suunatud solvanguid ja põhjendamatuid süüdistusi; arvestades, et Euroopa Parlament on tõenäoliselt ainus ELi institutsioon, kellele pärast poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu ajutist jõustumist ei ole antud luba riiki külastada, mis on selgelt vastuolus põhielemendiga, millel poliitilise dialoogi leping peaks rajanema;

1. mõistab teravalt hukka poliitvangide kinnipidamise, pideva ja püsiva poliitilise tagakiusamise, teisitimõtlejate ahistamise ja meelevaldse kinnipidamise Kuubas; mõistab samuti hukka rünnakud San Isidro liikumise kunstnike, rahumeelsete teisitimõtlejate, sõltumatute ajakirjanike, inimõiguste kaitsjate ja poliitilise opositsiooni liikmete vastu; nõuab, et selline tegevus kohe lõpetataks ja viivitamata vabastataks kõik poliitvangid ja kõik, kes on meelevaldselt kinni peetud üksnes sel põhjusel, et nad on kasutanud väljendus- ja kogunemisvabadust; nõuab õiglase kohtumõistmise õiguse ja kohtusüsteemi sõltumatuse paremat tagamist ning vabaduse kaotanute juurdepääsu tagamist sõltumatule advokaadile, nagu on rõhutatud poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu artiklis 24;

2. mõistab teravalt hukka Aymara Nieto Muñozi, Mitzael Díaz Paseiro, Iván Amaro Hidalgo, Edilberto Ronal Arzuaga Alcalá, Yandier García Labrada, Denis Solís Gonzáleze, Luis Robles Elizástegui ja 64 meelsusvangi meelevaldse kinnipidamise; nõuab, et Kuuba ametivõimud nad viivitamata vabastaksid;

3. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et Kuuba võimud ei ole võtnud kohustust ega ole valmis püüdma saavutada isegi minimaalset paranemist ega avatumaid kanaleid, mis võimaldaksid režiimi reformida ja sellega parandada Kuuba ühiskonna sotsiaalset ja poliitilist osalemist ning kodanike elutingimusi, ning et režiim lükkab tagasi kõik demokraatlikud meetmed; peab kahetsusväärseks, et kuigi poliitilise dialoogi ja koostöö leping jõustus peaaegu neli aastat tagasi, ei ole see inimõiguste ja demokraatia olukorda parandanud ega toonud Kuuba rahva jaoks kaasa mingeid olulisi ja käegakatsutavaid

positiivseid tulemusi; on seisukohal, et poliitilise dialoogi ja koostöö leping on üksnes aidanud Kuuba režiimil end süüst puhtaks pesta ja saavutada ametlik tunnustus rahvusvahelise üldsuse ees, kuigi tegelikult on selge, et tegemist on demokraatiavastase anomaaliaga, mis on nüüdseks püsinud üle kuuekümne aasta;

4. tunnistab Kuuba rahva õigust nõuda kodanikuühiskonna ja poliitilise opositsiooniga peetava dialoogi kaudu oma riigi demokratiseerimist ning koostada tegevuskava demokraatlike mitmeparteiliste valimiste korraldamiseks;

5. kutsub Euroopa välisteenistust üles nõudma, et Kuuba ametivõimud täidaksid poliitilise dialoogi ja koostöö lepinguga ELi ja Kuuba vahel kehtestatud siduvaid kohustusi, eelkõige seoses põhiliste inimõiguste ja põhivabaduste austamisega, nagu on rõhutatud lepingu artikli 1 lõikes 5;

6. mõistab hukka süstemaatilise töö- ja inimõiguste rikkumise, mida Kuuba riik paneb toime oma tervishoiutöötajate vastu, kes töötavad välismaal meditsiinimissioonidel, mis on vastuolus Kuuba poolt ratifitseeritud ILO põhikonventsioonidega; nõuab tungivalt, et Kuuba rakendaks ja järgiks tulemuslikult Ameerika inimõiguste konventsiooni ja ILO konventsioone nr 29 ja 105;

7. tuletab meelde, et poliitilise dialoogi ja koostöö leping sisaldab lepingu peatamise sätet, mida tuleks kohaldada inimõigusi käsitlevate sätete rikkumise korral; nõuab seetõttu kindlalt, et Euroopa Liit jälgiks poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu rakendamisel tähelepanelikult inimõiguste ja põhivabaduste austamist Kuubas ning esitaks selle kohta korrapäraseid aruandeid Euroopa Parlamendile; on seisukohal, et Denis Solís Gonzálezi, Luis Robles Elizástegui, Maykel Castillo Pérezi („Osorbo“) ja rohkem kui 120 poliitvangi ja meelsusvangi vangistamine ning kõik meelevaldsed ja repressiivsed teod, mis registreeriti 2021. aasta aprillis ja juunis, sealhulgas San Isidro liikumise liikmete ja video „Patria y Vida“ autorite vastu suunatud teod, kujutavad endast artikli 85 lõike 3 punkti b kohaselt kiireloomulisi erijuhtumeid; nõuab, et EL kutsuks sellega seoses kokku kiireloomulise kohtumise;

8. kordab, et inimõigused on poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu oluline osa, nagu on rõhutatud artikli 1 lõikes 5, artikli 2 punktis c, artiklites 5 ja 22 ning artikli 43 lõikes 2; kutsub seetõttu nõukogu üles kohaldama lepingu artiklis 85 rõhutatud kohustuste täitmist käsitlevaid sätteid, sealhulgas lepingu peatamist, kui Kuuba ametivõimud rikuvad jätkuvalt inimõigusi, mis kujutaks endast poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu olulist rikkumist artikli 1 lõikes 5 ja artiklis 7 kirjeldatud oluliste lepinguosade rikkumise tõttu;

9. nõuab, et Kuuba valitsus viiks ellu õigusreformid, et tagada ajakirjandus-, ühinemis- ja meeleavaldusvabadus, ning algataks poliitilised reformid, mis võimaldaksid korraldada vabad, õiglased ja demokraatlikud valimised, kus võetakse arvesse Kuuba rahva suveräänset ja vabalt väljendatud tahet; nõuab tungivalt, et Kuuba valitsus viiks oma inimõiguste poliitika kooskõlla rahvusvaheliste standarditega, mis on kindlaks määratud hartades, deklaratsioonides ja rahvusvahelistes dokumentides, millele Kuuba on alla kirjutanud, ning võimaldaks kodanikuühiskonna ja opositsiooni esindajatel aktiivselt ja piiranguteta poliitilises ja ühiskondlikus elus osaleda;

10. mõistab poliitilise dialoogi ja koostöö lepinguga vastuolus olevana hukka Kuuba

valitsuse süstemaatilise keeldumise Kuuba ja Euroopa kodanikuühiskonna osalemise lubamisest ELi ja Kuuba vahelistes inimõigustedialoogides, eelkõige kolmandas ametlikus inimõigustedialoogis, mis toimus 26. veebruaril 2021, ning toonitab, et EL ei tohiks sellise keeldumisega leppida; nõuab seetõttu institutsionaliseeritud, ametliku, avatud ja avaliku dialoogi sisseseadmist ELi ja Kuuba vahel kodanikuühiskonna osavõtul, millega järgitakse poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu põhipunkte ja mis toimub samadel alustel nagu teiste riikide puhul, kellega ELil on koostöölepingud; tuletab Euroopa välisteenistusele ja liikmesriikidele meelde, et poliitilise dialoogi ja koostöö lepingus rõhutatakse kodanikuühiskonna osalemise olulisust dialoogi arendamisel lepingu raames (preambul ja artiklid 19 ja 36, artikli 42 lõige 1, artikli 47 lõike 6 punkt e ja artikli 59 lõige 2); juhib seetõttu tähelepanu asjaolule, et ELi ja Kuuba kodanikuühiskonna ja kõigi opositsioonipoliitikute kõrvalejätmine tähendab poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu olemusliku osa väljajätmist;

11. tuletab meelde, et üksnes Kuuba valitsusega seotud organisatsioonide ja üksikisikute eelistamine ning opositsiooniorganisatsioonide ja muude kodanikuühiskonna esindajate koostööfondidest kõrvalejätmine on poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu sätetega vastuolus; nõuab seetõttu kõigi sidusrühmade kaasamist koostööfondidesse, olenemata Kuuba valitsuse heakskiidust;

12. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et Kuuba ametivõimud ei ole lubanud Euroopa Parlamendil, parlamendi delegatsioonidel ja mõnel fraktsioonil Kuubat külastada, kuigi parlament andis poliitilise dialoogi ja koostöö lepingule nõusoleku; kutsub ametivõime üles viivitamata lubama riiki sisenemist;

13. nõuab, et EL toetaks parlamendi seisukohti demokraatia, universaalsete inimõiguste ja põhivabaduste, nagu sõna-, kogunemis- ja poliitilise ühinemise vabaduse ja teabevabaduse kohta kõigis selle vormides, ning parlamendi ülemaailmset inimõiguste kaitsjate toetamise poliitikat kogu selle dialoogi vältel; kinnitab siiski, et inimõigustedialoogid ei ole praegu takistanud poliitiliselt motiveeritud kinnipidamisi Kuubas; märgib, et Kuuba inimõiguste ja rahvusliku leppimise komisjoni (CCDHRN) andmetel on sellised kinnipidamised viimastel aastatel hoopis märkimisväärselt sagenenud;

14. kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles tunnistama Kuuba valitsuse vastase poliitilise opositsiooni olemasolu ning seetõttu kaasama selle ELi ja Kuuba poliitilisse dialoogi; palub kõigil liikmesriikide esindajatel tõstatada Kuuba ametiasutusi külastades inimõigustega seotud muresid ja kohtuda Kuubat külastades Sahharovi auhinna laureaatidega, et tagada Euroopa Liidu inimõiguste poliitika järjepidev rakendamine nii liidus kui ka väljaspool;

15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Kuuba valitsusele ja rahvusassambleele, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, komisjonile, ELi inimõiguste eriesindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning ÜRO inimõiguste ülemvolinikule.